

construcció de vaixells, els registres oficials, les confraries de pescadors, llotges de contractació i similars.

Aquesta delimitació conceptual permet al Tribunal examinar el Reial Decret impugnat i declarar-lo plenament adequat a l'ordre constitucional.

4. La sentència posa novament en relleu el paper que es fa jugar al Tribunal Constitucional en determinar els continguts de les matèries repartides constitucionalment entre Estat i comunitats autònomes. L'argumentació sobre el fet que la pesca del corall és marisqueig es revel-

la molt dèbil i la interpretació de l'alt Tribunal sembla molt correcta.

Nogensmenys, la distinció conceptual entre pesca i ordenació pesquera és coherent però es podria resoldre, també, amb altres solucions sense perdre aquesta coherència. És un dels molts casos en què la interpretació constitucional s'allunya dels mètodes habituals en l'argumentació jurídica per causa que se li fa jugar —sense que en tingui la culpa— un paper d'àrbitre polític entre dues parts.

F.C.

Sentència 57/1989, de 16 de març. Recursos d'inconstitucionalitat acumulats 759 i 768/1984. Llei 32/1984, de 2 d'agost, sobre modificació de l'Estatut dels Treballadors (BOE 19 d'abril de 1989).

Ponent:

Eugenio Díaz Eimil

1. Aquest Recurs d'inconstitucionalitat acumula dos processos:

a) El Recurs 759/1984, presentat pel Govern basc contra la disposició addicional sisena de la Llei 8/1984, de modificació d'uns articles determinats de la Llei 8/1980, de 10 de març, de l'Estatut dels Treballadors. Aquesta disposició estableix que, a fi de posseir representació institucional en defensa dels interessos generals dels empresaris davant les administracions públiques i d'altres entitats o organismes de caràcter estatal o autonòmic, tindran capacitat representativa les associacions empresarials que comptin amb un 10% o més de les empreses i treballadors a l'àmbit estatal. Al paràgraf segon estableix que també podran estar representades les associacions empresarials de les comunitats autònomes que comptin amb un mínim del

15 % de les empreses i treballadors. No s'hi inclouran les associacions empresarials que estiguin integrades en federacions o confederacions d'àmbit estatal. Al paràgraf tercer concedeix la capacitat per obtenir cessions temporals d'ús dels immobles patrimonials públics, en els terminis que s'estableixin legalment, a les organitzacions empresarials que tinguin aquest caràcter més representatiu.

b) El Recurs 768/1984, presentat per 54 diputats del Grup Popular contra els arts. 67.1 i 3, incís final del paràgraf primer i 87.2 de l'Estatut dels Treballadors en la redacció de la Llei 32/1984, de 2 d'agost, així com contra la disposició transitòria d'aquesta Llei. L'art. 67.1 de l'Estatut dels Treballadors estableix qui té capacitat per promoure eleccions a delegat de personal i a membres del comitè d'empresa, atorgant-la a les organitzacions sindicals més representatives, les que comptin amb un mínim d'un 10 %

de representants a l'empresa o els treballadors del centre de treball per acord majoritari. L'art. 67.3 de l'Estatut dels Treballadors estableix que la durada del mandat dels delegats del personal i membres del comitè d'empresa serà de quatre anys, entenent-se que es prorroga si quan s'acabi no s'haguessin promogut unes noves eleccions. L'art. 87.2 de l'Estatut dels Treballadors concedeix legitimació per negociar col·lectivament en convenis d'àmbit superior al d'una empresa als sindicats que tinguin la consideració de més representatius a nivell estatal, així com en els seus àmbits respectius als ens sindicals afiliats, federats o confederats amb aquests sindicats; també, als sindicats que tinguin la consideració de més representatius a nivell de Comunitat Autònoma, respecte als convenis que no en transcendeixin l'àmbit territorial, i en els seus àmbits respectius, els ens sindicals afiliats, federats o confederats; als sindicats que comptin amb un mínim d'un 10 % dels membres dels comitès d'empresa o delegats de personal a l'àmbit geogràfic i funcional al qual es refereix el conveni. La disposició transitòria de la Llei 32/1984 estableix normes de dret transitori, establint, per un costat, una data determinada per al final del mandat dels representants sindicals davant les administracions públiques; i, per un altre costat, estableix que el mandat dels representants dels treballadors que estigui en vigor la data de la publicació de la Llei tindrà una durada de quatre anys, a comptar des de la data de l'elecció.

2. El Tribunal Constitucional examina, en primer lloc, el recurs presentat pel Govern basc. Amb caràcter general diu que la matèria impugnada està estretament relacionada amb les qüestions ja resoltes en la STC 98/1985, de 29 de juliol (BOE 14 d'agost de 1985), amb la qual es resolien els recursos previs d'inconsti-

tucionalitat davant el projecte de Llei orgànica de llibertat sindical.

El Govern basc impugnava la disposició adicional 6 per vulnerar els art. 14, 9.2 i 148.1.1 CE, per motius idèntics als que s'impugnava quant a la representació institucional dels sindicats en la Llei orgànica citada. S'analitzen tres motius:

a) La concessió de la capacitat representativa de les associacions empresarials que comptin amb un 10 % d'empreses i treballadors a nivell estatal. Segons el Govern basc hi ha un tracte discriminatori quan es concedeix una capacitat representativa igual a organitzacions empresarials que poden no tenir implantació a la Comunitat Autònoma que les que sí que en tenen.

La Llei 32/1984 usa els mateixos criteris que la Llei orgànica de llibertat sindical, en el cas dels sindicats, per concedir la representació institucional a les associacions empresarials. Segons declaracions del Tribunal, aquesta representació institucional de les associacions empresarials no cal que estigui acreditada en l'àmbit afectat, la qual cosa no vulnera l'art. 14 CE. Això està justificat ja que s'ha acreditat un percentatge de representació efectiva a nivell estatal, del qual també forma part la Comunitat Autònoma, per la qual cosa, la representació institucional en aquest nivell s'empara en la representativitat a nivell estatal. El Tribunal argumenta que això no impedeix que les comunitats autònomes, en l'exercici de les seves competències d'organització, integrin, a més, en els seus organismes d'altres associacions empresarials que no tinguin la condició legal de representativitat a nivell estatal.

Segons el Tribunal Constitucional, la finalitat que vol aconseguir el legislador és assegurar la presència dels interessos generals dels empresaris en l'àmbit de la Comunitat Autònoma enfront d'una ato-

mització de representacions empresarials, sense que se'n derivi la presència exclusiva dels organismes amb una base àmplia, com es va afirmar respecte als sindicats en la STC 184/1987, de 18 de novembre. Afirma, adoptant la STC 98/1985 com a argumentació, que no es poden configurar les comunitats autònomes com a compartiments estancs en relació a l'Estat i entre si, impeding una interacció mútua.

El Tribunal conclou la seva argumentació amb l'afirmació que l'única diferència entre els sindicats és que aquests últims adquireixen la condició de major representativitat després d'un procés electoral, mentre que les associacions empresarials l'adquireixen mitjançant la pertinença (afiliació) de les diverses empreses a una organització específica.

b) El segon motiu es refereix al paràgraf segon de la disposició adicional sisena, que fixa el criteri del 15 % de les empreses per posseir la representació institucional a nivell autonòmic. El Tribunal Constitucional argumenta que no és desenraonat demanar condicions addicionals a les associacions empresarials a nivell autonòmic, respecte a les d'àmbit estatal. Es justifica pel fet que es concedeix a aquestes associacions, també, la representació institucional a nivell estatal, i no solament l'autonòmica. Quan una associació empresarial a nivell autonòmic vulgui operar a nivell estatal, té com a contrapartida la fixació d'uns requisits més exigents a nivell estatal.

Segons el Tribunal, s'eliminen les distorsions que es puguin produir quan es reconeix la representació institucional a associacions empresarials amb una implantació territorial diferent. El legislador aconsegueix una finalitat raonable quan concedeix la representació institucional en funció de la realitat empresarial en conjunt, la qual cosa no constitueix

una discriminació ja que està raonablement justificat i és proporcional amb la finalitat que es persegueix.

Emparat en el mateix motiu, el Tribunal Constitucional raona que si s'exclouen, de les associacions empresarials a nivell autonòmic, les organitzacions empresarials que estiguin integrades en federacions o confederacions d'àmbit estatal, no s'està violant l'art. 22 CE (dret d'associació).

El Tribunal conclou aquest motiu establint que no es vulnera l'art. 148.1.1 CE, en relació amb l'art. 10.2 EA del País Basc, ja que no s'imposa la participació de les associacions empresarials als òrgans d'autogovern, sinó que solament se selecciona les associacions que podran accedir a aquesta representació, segons l'art. 149.1.7 CE que atorga la competència estatal sobre la legislació laboral.

c) La inconstitucionalitat respecte al tercer paràgraf de la disposició adicional sisena no és acceptada, ja que no inclou cap criteri nou de discriminació, sinó que solament determina una conseqüència pel que fa a les associacions empresarials més representatives d'acord amb els dos paràgrafs anteriors. La inconstitucionalitat, si existís, seria en relació amb la regulació a la qual es refereix la disposició, ja que es tracta d'una remissió en blanc a una regulació legal, la constitucionalitat de la qual no es discuteix en aquest procés.

3. Com a comentari en aquesta primera part de la sentència, cal establir que l'argumentació del Tribunal pren com a punt de partida el supòsit que la major representativitat s'obté a partir d'una representació d'interessos, categoria que és pròpia del Dret públic, superant la concepció de la representació de voluntats, categoria pròpia del Dret privat. La distinció entre sindicat i associació empresarial que du a terme al final del primer

motiu, no sembla que deixi excessivament clara aquesta diferenciació de categories dogmàtiques. Si bé sembla clar que els sindicats més representatius, la configuració dels quals es fa després d'un procés electoral, sembla clar que entrin en el supòsit de la representació d'interessos, no sembla tan clar que les associacions empresarials més representatives, que es configuren mitjançant un criteri diferent, el d'afiliació, entri en aquest mateix supòsit. El tema pot ser rellevant a l'hora de deduir conseqüències de l'anàlisi d'una discriminació com la que es presenta.

L'argumentació que aplica el Tribunal Constitucional sembla que accepti l'existència d'un tracte diferent entre les associacions empresarials a nivell estatal i a nivell autonòmic, per establir-hi, posteriorment, una justificació objectiva i raonable. Aplica tres criteris que poden ser controvertits, en el cas que ens ocupa:

a) Admet que, per al cas de les associacions empresarials a nivell estatal que hagin acreditat un percentatge de representació efectiva, poden posseir, també, la representació institucional a nivell autonòmic, emparant la representació en aquest últim nivell en la de nivell estatal. Sembla que s'intenta superar la no-implantació real a nivell autonòmic basant-se en un argument una mica tautològic. Si es partís del supòsit de representació de voluntats, el qual està connectat amb a la selecció sobre la base de l'afiliació, no seria possible aplicar aquesta argumentació. De totes formes, aquest raonament és contradictori amb el criteri següent.

b) Justifica el tracte diferent sobre la base d'evitar una fragmentació de la representació empresarial. En primer lloc, cal posar en qüestió l'assentament constitucional d'aquesta justificació, ja que la Constitució recull el principi del pluralisme polític i, per tant, aquest raona-

ment podria semblar contradictori. En segon lloc, si d'admet que les associacions empresarials a nivell estatal poden exercir la representació institucional a nivell autonòmic sense una implantació real, no s'evita una atomització de la representació, ans al contrari. És cert que les comunitats autònomes no es poden convertir en compartiments estancs, però no es pot admetre que la interacció suposi una discriminació.

c) L'exigència d'unes condicions addicionals (15 %) a les associacions empresarials a nivell autonòmic es justifica pel fet que aquestes associacions també se'ls concedeix representació institucional a nivell estatal i, per tant, si volen participar d'aquest nivell han de complir uns requisits més exigents. En aquest cas hi ha una inversió del raonament lògic, ja que el que es posa en qüestió és si un associació empresarial a nivell estatal, sense aquesta implantació a nivell autonòmic, pot exercir la representació institucional. S'ha de tenir em compte que les condicions addicionals no s'imposen per exercir la representació institucional a nivell estatal, sinó per exercir-la a nivell autonòmic. Si es trasllada aquest nivell a nivell estatal es poden convertir en unes condicions impossibles de complir (per exemple, una associació empresarial que es limiti a la Comunitat Autònoma de la Rioja, no tenint un 100 % dels afiliats d'aquesta comunitat podria arribar al 10 % a nivell estatal).

Quant a l'incís final del paràgraf segon de la disposició addicional sisena, que exclou el supòsit de representació a nivell autonòmic a les associacions empresarials que estiguin integrades en federacions o confederacions d'àmbit estatal, sense violar l'art. 22 CE, no s'entén el raonament que utilitza el Tribunal, ja que opta pel criteri que el legislador adopta com a finalitat la funció de la realitat empresarial

en conjunt, la qual cosa suposa utilitzar la existència o no d'un tracte discriminatori, basant-se en el principi d'igualtat, com a paràmetre de mesura de la violació del dret d'associació. Caldria haver examinat, en primer lloc, si es deriven o no conseqüències negatives en l'exercici del dret d'associació.

Finalment, el Tribunal Constitucional estableix com a criteri de delimitació de competències que correspongui a l'Estat la selecció de les associacions que poden exercir la representació institucional, mentre que la Comunitat Autònoma haurà de decidir si hi haurà participació de les associacions empresarials en els organismes de la Comunitat. Aquest criteri de delimitació competencial sembla clar, però en l'argumentació del primer motiu el Tribunal, analitzant la possible discriminació del primer paràgraf de la disposició, diu que, encara que s'estableixi la capacitat representativa de les associacions empresarials a nivell estatal, no s'impedeix que les comunitats autònomes, en l'exercici de les seves competències d'organització, integrin, a més, d'altres associacions empresarials que no tinguin aquesta condició legal de major representativitat a nivell estatal en els seus organismes. Aquest criteri, en el fons, suposa incidir en la selecció de la representació institucional.

4. En segon lloc, el Tribunal examina el recurs presentat pel Grup Popular. Es tracta separadament cada un dels articles impugnats.

a) L'art 67.1 de l'Estatut dels Treballadors establia la capacitat de promoure eleccions a delegats de personal i comitè d'empresa, atorgant-la a les organitzacions sindicals que comptin amb un 10 % de representants o als treballadors de l'empresa per acord majoritari. L'art 67.3, en el seu incís final, permet una

pròrroga si al final del mandat de quatre anys no s'haguessin promogut unes noves eleccions.

L'argumentació exposada en el recurs deia que es vulneraven els art. 1, 7, 9.2, 23.1 i 28.1 CE, ja que qualsevol mandat representatiu s'ha de sotmetre a una revisió periòdica.

El Tribunal estableix que no es vulneren aquests articles, ja que els treballadors poden promoure aquestes eleccions en el cas d'una actuació negativa o passiva dels sindicats.

Malgrat tot, en la qüestió de la pròrroga estableix un error interpretatiu, en el sentit que condiona la constitucionalitat del precepte a la interpretació que es fa a la sentència. En primer lloc, estableix que la finalitat de la pròrroga és evitar els buits de representació, per la qual cosa, en principi, és constitucional. Però aquesta pròrroga no dispensa les instàncies legitimades per l'art. 67.1 de l'Estatut dels Treballadors del seu deure de promoure unes noves eleccions en les dates adequades, per tal de procedir a la renovació o reelecció dels representants. El caràcter que té la pròrroga és exclusivament de solució transitòria de la continuïtat representativa.

Un cop establert aquest criteri cal recordar que la sentència de tipus interpretatiu té per objecte adequar el significat d'un precepte a la Constitució, sense que hagi de declarar-ne en aquest moment la seva inconstitucionalitat; deixa una porta oberta a la possibilitat d'atorgar una empara per la violació del dret a la llibertat sindical, en el cas que no es convoquessin unes eleccions de delegats de personal o comitè d'empresa en el temps adequat.

Finalment, no admet l'argument del Grup Popular, en el sentit que la representativitat depèn de les organitzacions sindicals, ja que existeix un mecanisme per a la revocació dels representants, establert en l'art. 67.3 de l'Estatut dels

Treballadors, quan l'admet a partir d'una decisió dels treballadors que els hagin escollit, convocada per un terç dels treballadors i majoria absoluta de l'assemblea.

b) L'art. 87.2 de l'Estatut dels Treballadors estableix els criteris de legitimitat per negociar els convenis col·lectius d'àmbit superior a una empresa. Al capdavant, serà un desenvolupament dels preceptes dels sindicats més representatius de la Llei orgànica de llibertat sindical, pel que fa a la negociació col·lectiva. El recurs presentat estableix que es concultaven els art. 7, 9.2 i 3, 28.1 i 37 CE.

L'article impugnat reconeix com a sindicats més representatius, a l'àmbit de la negociació col·lectiva, els que tinguin aquesta condició a l'àmbit estatal, a l'àmbit autonòmic i els que tinguin un 10 % a l'àmbit específic on es negocia. Per això, el Tribunal Constitucional diu que no s'exclou els que tenen una implantació específica a l'àmbit de què es tracta.

Cal destacar que el Tribunal separa

correctament l'àmbit de la representació institucional de l'àmbit de la negociació col·lectiva. En aquest sentit, es pot argumentar que quan reconeix la legitimitat de les organitzacions sindicals més representatives a nivell estatal, donant prioritat al criteri que els convenis col·lectius no afecten solament els subjectes inclosos en aquest àmbit, sinó el conjunt de relacions laborals.

c) Finalment, declara la constitucionalitat de la disposició transitòria de la Llei 32/1984, de 2 d'agost, declarant que la matèria que regula no és orgànica, ja que no afecta el desenvolupament del dret fonamental. Solament és una regla en relació amb la renovació dels membres representants de les organitzacions sindicals davant l'Administració pública, i la durada del mandat dels representants dels treballadors per quan entri en vigor la Llei. Solament és una qüestió de dret temporal, que estableix unes regles que cobreixin el buit que es produiria quan entrés en vigor la Llei.

Juan Carlos Gavara de Cara

Sentència 67/1989. Valoració dels serveis prestats en proves selectives.

Ponent:

Miguel Rodríguez-Piñero y Bravo Ferrer

La sentència que ressenyem ha tingut importants conseqüències pràctiques, per tal com estableix límits a la valoració dels serveis prestats com a mèrit per accedir a la funció pública.

La sentència rebutja que l'acceptació com a mèrit dels serveis prestats a l'Administració sigui discriminatòria pel fet que es refereixi a un col·lectiu individualitzable amb caràcter previ

«Todo mérito crea la posibilidad de que se

conozca a priori el conjunto de quienes lo ostentan (un riesgo que es mayor cuando se trata de este mérito concreto), pero ello no autoriza a pensar que la toma en consideración de ese mérito se haya hecho para favorecer a personas concretas. Ello sólo sucederá si el mérito en cuestión no tiene una fundamentación objetiva, lo que no es aquí el caso».

No hi ha cap dubte per altra part que els serveis prestats constitueixen un mèrit i àdhuc poden ésser prova de capacitat.

«Como el propio solicitante de amparo reconoce, la consideración de los servicios prestados